

Stockholm den 5 december 2025

R-2025/2045

Till Finansdepartementet

Fi2024/00819

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 4 september 2025 beretts tillfälle att yttra sig över Skatteverkets promemoria om utökade möjligheter att begära hjälp av Polismyndigheten för att kunna genomföra vissa besök.

Sammanfattning

Advokatsamfundet har i huvudsak ingen erinran mot förslagen framställda i promemorian, men anser att ytterligare krav ska ställas på Skatteverket och Polismyndigheten för att tydliggöra att kontrollerna som understöds av polis är frivilliga för den enskilde.

Synpunkter

Bakgrund

Inledningsvis delar Advokatsamfundet den problembeskrivning som presenteras i promemorian. Skatteverkets anställda ska inte behöva utsättas för våld, hot- eller trakasserier i samband med genomförandet av kontrollåtgärder. Vidare ifrågasätter inte Advokatsamfundet att tonläget gentemot myndighetspersoner har hårdnat under senare år, vilket som konsekvens kan leda till ökad otrygghet bland statligt anställda. Förslagen som presenteras i promemorian kan antas leda till att fler kontroller genomförs, vilket motverkar skatteundandragande, välfärdsbrottslighet, osund konkurrens samt främjar korrekt folkbokföring.

En förutsättning för att den enskildes rättssäkerhet inte ska urholkas är att åtgärderna som kan komma att vidtas med polisiärt stöd fortsatt vare sig utgör eller upplevs som tvångsåtgärder. Samtliga kontroller som omfattas av de föreslagna ändringarna bygger på frivillighet från den kontrollerade. Kontrollåtgärder innebärande att statligt anställda ges tillträde till en individs bostad eller näringsverksamhet är som utgångspunkt en inskränkning av den enskildes frihet och näringsfrihet. Särskild försiktighet måste därför iakttas, i synnerhet vid kontroller av folkbokföring.

Proportionalitetsprincipen måste beaktas vid samtliga statliga ingripanden, men sätts på sin spets när åtgärder genomförs med tvång. Detta reflekteras i de högt ställda krav som gäller för att besluta om tvångsåtgärder, exempelvis husrannsakan. Lika högt ställda krav är inte nödvändiga när det gäller frivilliga kontrollåtgärder, eftersom individen kan motsätta sig kontrollen. Det är dock av särskild vikt att frivilliga kontroller inte ger intryck att individen saknar reell möjlighet att motsätta sig åtgärden.

En kontroll med stöd av polis ger intryck av en tvångsåtgärd

Advokatsamfundet delar Skatteverkets uppfattning att de aktuella kontrollerna kan upplevas som tvångsåtgärder från den enskildes perspektiv, särskilt om de genomförs med polisiärt stöd. Kraven på Skatteverket och Polismyndigheten som ställs upp i promemorian minskar visserligen risken för missförstånd, men Advokatsamfundet har för egen del vissa synpunkter på implementeringen.

Skatteverket och Polismyndigheten torde vara skyldiga att informera den kontrollerade om dess rättigheter samt om syftet med den polisiära närvaron. Enligt Advokatsamfundets mening måste rutinerna för hur denna information ska nå individen vara klarlagda innan lagförslaget kan träda i kraft. Det bör även tydliggöras att inte enbart nekande av tillträde, våld eller hot ska uppfattas som ett motsättande av kontroll. Med beaktandet av att tillträde till någons bostad eller verksamhetslokal är en ingripande åtgärd gentemot individen bör utgångspunkten vara att den enskilde motsätter sig kontrollen. Enbart uttryckliga godkännanden av kontrollen ska kunna medföra att kontrollen kan genomföras.

I övrigt har Advokatsamfundet ingen erinran mot förslaget.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander